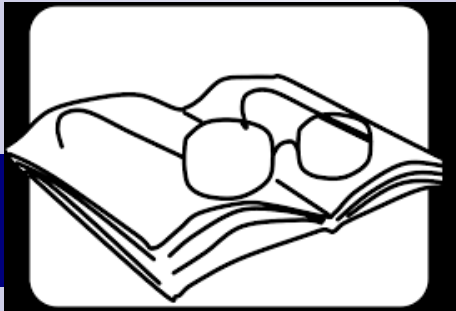

Způsoby komunikace s osobami se zrakovým postižením

**Mgr. Nikol Aková
Tyfloservis, o.p.s.**

18. 1. 2017, Seminář – Severočeská
vědecká knihovna Ústí nad Labem

Jak vidí člověk se zrakovým postiženímNS

- V ČR asi 150 000 nevidomých a slabozrakých lidí
- Pojmy (nevidomý x slepý)
- Nevidomý od narození
- Ztráta zraku v pozdější době
- Nevidomý se světlocitem
- Slabozraký
 - různé typy poruch s různými důsledky v běžném životě
 - zraková ostrost
 - zorné pole
 - světloplachost
 - šeroslepost
 - změny vidění během dne (u světloplachosti a šerosleposti)
- **Důsledky:** čtení informací, orientace v prostředí (hledání míst, hledání tlačítek – WC, dveře), bariéry, poznávání lidí...

KLASIFIKACE ZRAKOVÉHO POSTIŽENÍ, VIZUS

10. revize MKN (aktualizovaná k 1. 4. 2014)			Vizus 5m	Vizus 6m	desetiný	Die zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
		normální vizus	5/3 5/4 5/5	6/4 6/5 6/6	1,6 1,25 1	
Mírná nebo žádná zraková vada 0	6/18 3/10 (0,3) 20/70	drobná refrakční vada, dá se korigovat brýlemi	5/6 5/ 7,5 5/10 5/12	6/7,5 6/9 6/12 6/15	0,8 0,6 0,5 0,4	
Středně těžká zraková vada 1	6/18 – 6/60 3/10 – 1/10 (0,3 – 0,1) 20/70 – 20/200	slabozrakost lehkého a středního stupně	5/15, 5/17,5 5/20 5/25 5/30 5/35 5/40	6/18 6/20 6/24 6/30 6/36 6/40 6/50	0,35 0,3 0,25 0,2 0,16 0,14 0,12	
Těžká zraková vada 2	6/60 – 3/60 1/10 – 1/20 (0,01 – 0,05) 20/200 – 20/400	slabozrakost těžkého stupně	5/50 4,5/50 4/50 3,75/50 3,5/50	6/60 5,5/60 5/60 4,5/60 4,2/60	0,1 0,09 0,08 0,075 0,07	d) Ztráta jednoho oka nebo ztráta vizu jednoho oka se závažnější poruchou zrakových funkcí na druhém oku, vizus vidoucího oka roven nebo horší než 6/60 (0,10) nebo koncentrické zúžení zorného pole do 45 stupňů od bodu fixace
Slepota 3	3/60 – 1/60 1/20 – 1/50 (0,05 – 0,02) 20/400 – 5/300 (20/1200)	těžce slabý zrak (zbytky zraku)	3/50 2,5/50 2/50 1,65/50 1,5/50 1,25/50	3,6/60 3/60 2,5/60 2/60 1,8/60 1,5/60	0,06 0,05 0,04 0,033 0,03 0,025	c) Těžká slabozrakost obou očí, zraková ostrost s optimální korekcí v intervalu 3/60 (0,05) – lepší než 1/60 (0,02)
Slepota 4	1/60 nebo počítání prstů na vzdálenost 1 m 1/50 (0,02) 5/300 (20/1200) - Vnímání světla	praktická nevidomost, řadíme sem ještě na lepším oku světlocitu s jistou projekcí světla, nebo koncentrické zúžení zorného pole do 5° bez ohledu na vizus	1/50 0,8/50 0,75/50 0,6/50 0,5/50 0,4/50 0,3/50 0,25/50 0,2/50 0,15/50 0,1/50	1,2/60 1/60 0,9/60 0,75/60 0,6/60 0,5/60 0,4/60 0,3/60 0,25/60 0,18/60 0,12/60 0,1/60	0,02 0,0166 0,015 0,0125 0,01 0,008 0,006 0,005 0,004 0,003 0,002 0,00166	b) Praktická nevidomost obou očí, zraková ostrost s optimální korekcí v intervalu 1/60 (0,02) – světlocitu s jistou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 – 10 stupňů od bodu fixace, bez omezení zrakové ostrosti
Slepota 5	Žádné vnímání světla	úplná nevidomost obou očí, naprostá ztráta světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou projekcí světla				a) Úplná nevidomost obou očí, ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí

Jak nás může zrakově postižený vidět?

slabozrakost lehkého a středního stupně

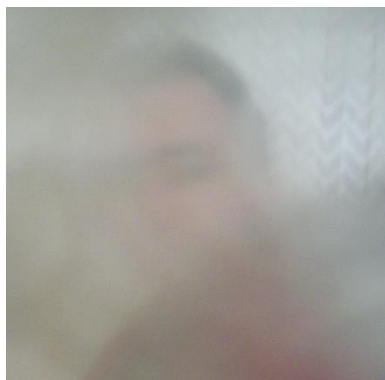
normální vidění

slabozrakost těžkého stupně

těžce slabý zrak

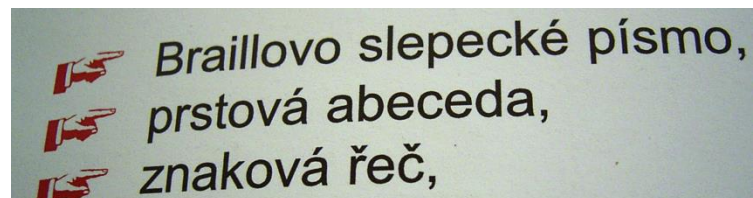

praktická nevidomost

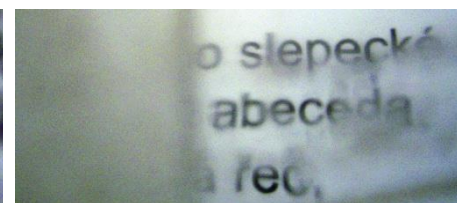
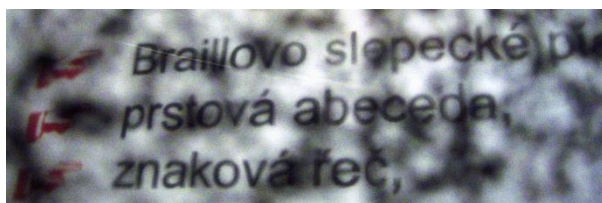
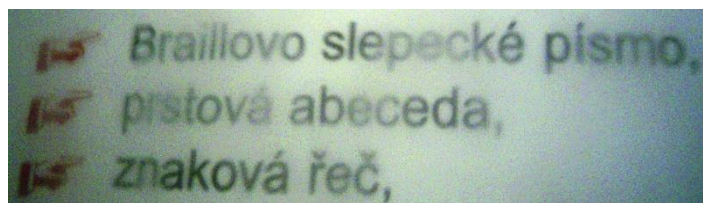

Jak mohou vidět?

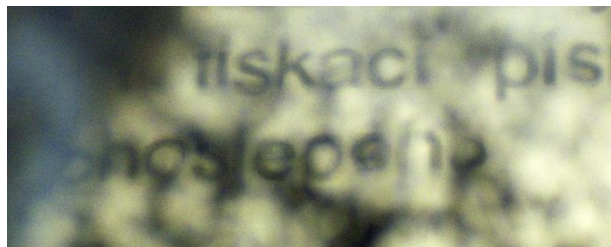
normální vidění

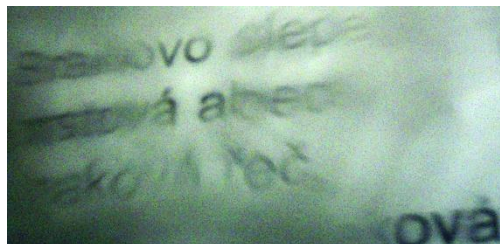
slabozrakost lehkého a středního stupně

slabozrakost těžkého stupně

těžce slabý zrak

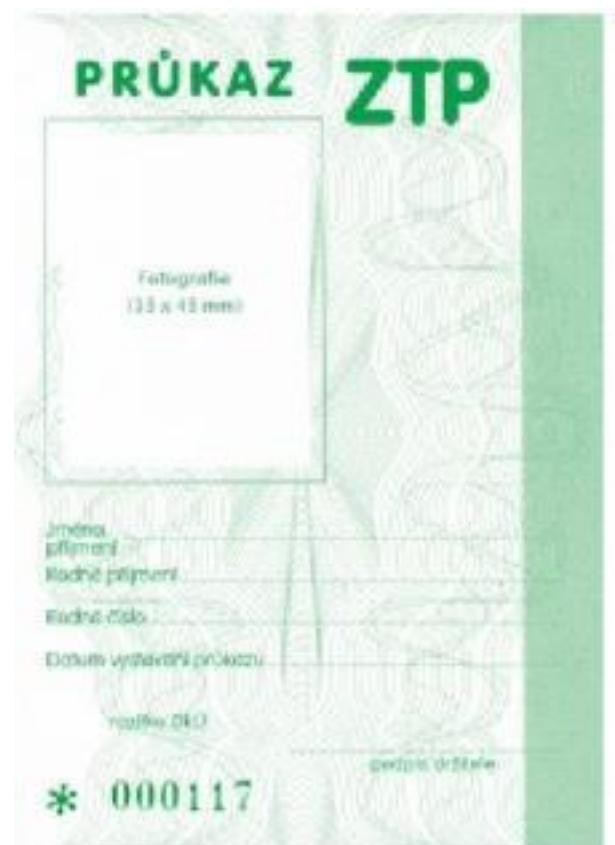
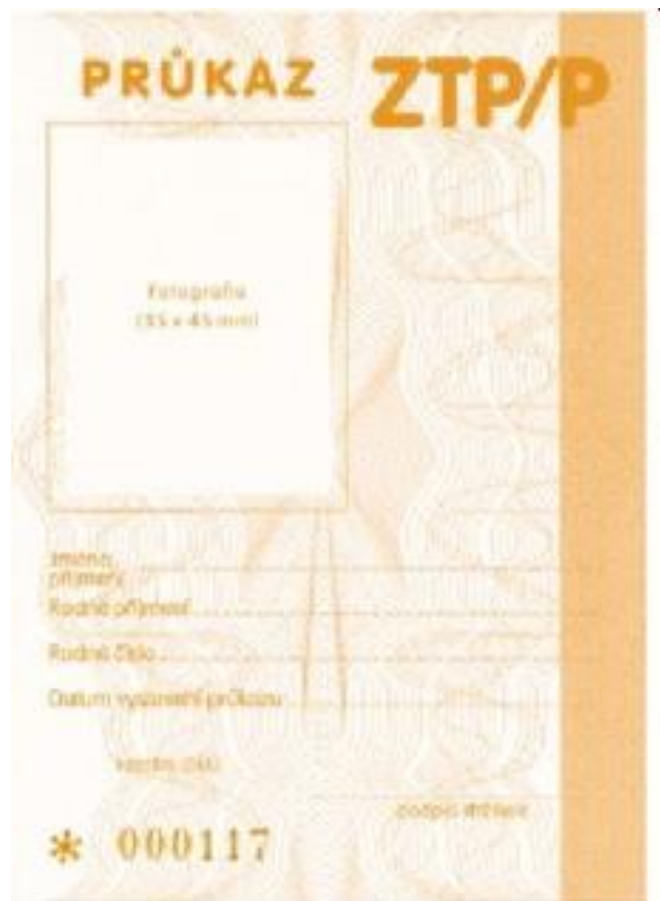
praktická nevidomost

Podle čeho poznáte člověka se zrakovým postižením

- ☐ Postižení zraku nemusí být zjevné
- ☐ Formální doklady (ZTP, ZTP/P, krizová karta)
- ☐ Bílá hůl, vodící pes (nelze odhadovat zrakové schopnosti dle těchto indikátorů)
- ☐ Černé brýle, dioptrické brýle
- ☐ Vzhled očí
- ☐ Oční kontakt
- ☐ Celkové chování
- ☐ Optické pomůcky, šablony atp.
- ☐ Otázka: „Máte něco s očima? Špatně vidíte?“ – netaktní, použít pouze v krajním případě

Průkazky ZTP, ZTP/P

Podoba průkazů od roku 2012, symbol zrakového postižení

KRIZOVÁ KARTA

má za cíl požádat o **laickou pomoc** bez speciálních znalostí. Nejedná se o klasickou první pomoc, ale o pouhé splnění úkonů, které jsou na Krizové kartě vytištěny.

Nemusí nastat krize ohrožující život, ale situace, kterou dotyčný není momentálně schopen zvládnout.

Například:

- ▶ **dítě** zabloudilo a netrefí domů
- ▶ **senior** se přestěhoval a nevzpomíná si, kde bydlí
- ▶ **cukrovkáři** se začíná dělat na omdlení
- ▶ **epileptik** cítí přicházející záchvat
- ▶ **astmatik** není schopen mluvit

Výhody Krizové karty:

- informace jsou vždy „šité na míru“, takže maximálně užitečné
- karta je odolná, téměř nezničitelná
- při ztrátě nehrozí žádný postih a vyřizování na úřadech, jako u osobních dokladů
- je snadné ji nosit – má stejnou velikost, jako kreditní karta
- mohou ji u sebe mít i děti

Kartu lze **objednat** elektronicky, nebo stažením,

www.krizovakarta.cz

vytištěním a odesláním formuláře poštou. Formuláře jsou na internetových stránkách www.krizovakarta.cz, kde jsou také další informace o všech typech karet, jejich ukázky, příklady použití, apod.

Ukázky předních a zadních stran karet

Situace kontroly dokladů

□ NS s doprovodem

- **Předpoklad:** doprovod vidí dobře nebo lépe (může být slabozraký)
- **Doprovod:** možná různá úroveň zkušenosti, informovanosti a dovedností v průvodcovství NS (nevidomých a slabozrakých)
- Doprovod může dělat i velmi malé dítě
- Celkově ale předpoklad pomoci při řešení situace
- **Je-li to možné záležitosti týkající se přímo NSC řešíme přímo s ním, nikoli prostřednictvím průvodce**
- Nahodilý neznámý průvodce

Situace kontroly dokladů

□ NS přijde sám

- Pro nevidomé a slabozraké je samostatné cestování náročné, ale zvládnutelné při splnění určitých podmínek
- Ví NS, kde jsou informace, kde je místo u pultu, kde se registruje (velké rozdíly v pohybu po budovách a systému kontroly)
- Poznává pracovník, že se jedná o NS, jak se bude chovat?
- Běžná pravidla – oslovení, hlasitost, srozumitelnost, zjištění potřeby pomoci...

Situace kontroly dokladů

- Rozumí NS kontaktnímu pracovníkovi?
- Slovní kontakt, informace
 - Ne dlouhé mlčení
 - Informace o tom, co právě probíhá („vracím průkazku“)
- NS – je to ta průkazka?
- Podávání dokladů
- Upadlé doklady a předměty
- Informace o ukončení aktuální registrace

Člověk s jiným typem zdravotního postižení

- Jiný typ (sluchové, tělesné a další)
- Kombinované postižení
 - **Hluchoslepota - červenobílá hůl**

Základy průvodcovství

- **Navázání kontaktu**
(přirozeně, představit se, případně podat ruku, vždy se zeptat, zda můžeme pomoci, lehce se dotknout)
- **Držení** (průvodce nabídne paži, NS se drží nad loktem nebo za předloktí, držení je pevné)
- **Při chůzi** (nikdy NS netlačíme před sebou, ale jdeme půl kroku před ním, NS jde vždy na bezpečnější straně, rychlost chůze přizpůsobíme NS)

Základy průvodcovství

- **Zúžený prostor** (průvodce posune loket dozadu, NS jde v zákrytu)
- **Procházení dveřmi** (NS na straně pantů, průvodce otevírá, položí ruku na kliku, NS po ní sjede, nalezne kliku, zavírá NS)
- **Chůze po schodech** (přistupujeme k nim kolmo, zpomalíme, průvodce sdělí schody nahoru/dolů, upozorní na první a poslední schod)
- **Rozloučení / přerušení kontaktu** (vybereme vhodné místo, popíšeme okolí, sdělíme, že odcházíme)

Základy průvodcovství

- **Dohledávání předmětů** (přesně popíšeme, poklepeme na předmět nebo položíme svou ruku na předmět a NS sklouzne svou rukou po naší)
- **Jídlo** (vše popíšeme, pro rozložení potravin na talíři využijeme ciferník hodin)
- **Osobní hygiena** (NS doprovodíme na toaletu, popíšeme uspořádání toalety, NS upozorníme, pokud má nečistotu nebo jiný defekt na oděvu)
- **Podepisování** (použijeme šablonku nebo NS položíme prst nebo tužku na místo podpisu)
- **Nasedání do auta** (průvodce položí ruku na kliku, NS si ji sklouznutím po ruce dohledá, příp. otevřeme dveře a NS položí ruku na horní hranu dveří)

Možnosti poslechu knih

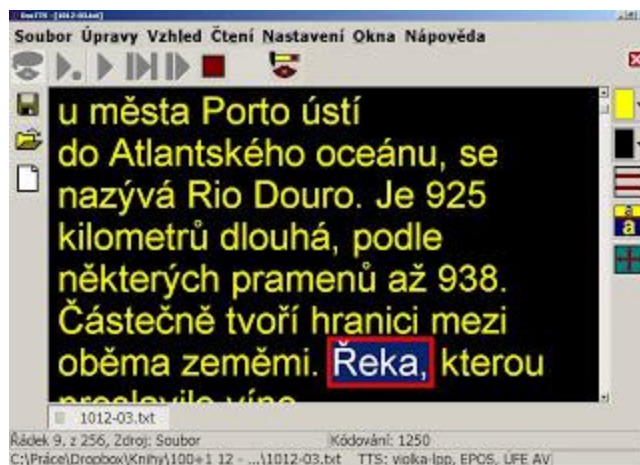
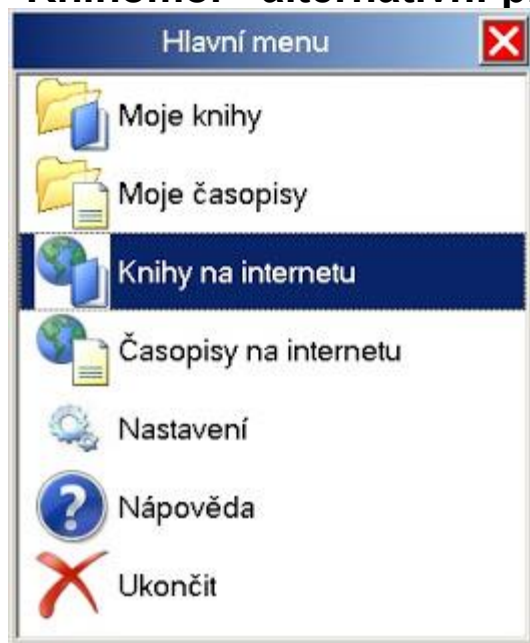
- Kazeta, CD
- Přehrávače různé – možnosti dooznačení výraznými hmatovými značkami
- USB vstupy

Knihovny

■ www.kdd.cz

Knihomol - alternativní program pro využití kdd

Knihovny – www.ktn.cz

Soubor Upravy Zobrazení Historie Záložky Nástroje nápověda

Katalog - Wiking Biblio

https://biblio.ktn.cz/biblio/catalog

Hledat

Wiking Biblio – Digitální Internetová Knihovna KTN

Přihlásit Jazyk: čeština

Katalog Nápověda

V této sekci:

- Katalog
 - Cizojazyčná literatura
 - Duchovní vědy
 - Hudba
 - Hudebniny
 - Jazykověda a literární věda
 - Krásná literatura
 - Literatura pro děti a mládež
 - Liter. pro podnikatele
 - Mapy a atlasy
 - Matematické vědy
 - Náboženství
 - Periodika
 - Populárně-naučná
 - Příbalové informace léků
 - Přírodní vědy
 - Společenské vědy
 - Tělovýchova a sport
 - Teologie
 - Učební texty
 - Umění
 - Zdravotnictví
 - Zvukový film
 - Rejstřík autorů
 - Rejstřík načitatelů
 - Nové tituly v katalogu
 - Tituly na prodej

Katalog

Nalezeno 16416 záznamů.

Řazení: Autor, název Formát: Bez omezení Změnit filtry

Autor: ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

Strana: 1 / 329 Předchozí Další Hledat Počet záznamů na stránku: 50

Název / Podnázev	Autor	Dostupné ve formátech
Chyt' mě, jestli to dokážeš / Skutečný příběh toho nejtroufalejšího...	Abagnale Frank W.	AK, MP3
Super Trouper	ABBA	Brail
Blueprint one - Students' Book	Abbs Brian, Freebairn Ingrid	AK
Blueprint two - Students' Book	Abbs Brian, Freebairn Ingrid	AK
Život plný setkání: příběhy pro každý den	Abeln Reinhard, Kolb Quido J.	AK
Trezor s kódem S.E.X. / (pikantně delikátní... já vás varoval)	Adamec Miroslav	AK, MP3
Pohádky z Krakonošovy zahrádky	Adamec Radek, Adamec Antonín	CD
Bubákov	Adamec Radek, Zimmermann Milan	CD
Veselé mašinky / Pohádky z depa a kolejí	Adamec Radek, Zimmermann Milan	CD
Veselé mašinky 2 / Pohádky z depa a kolejí	Adamec Radek, Zimmermann Milan	CD
Chemie pro sedmý ročník základní školy	Adamkovič Emil	AK
Občanská výchova pro 8. ročník základní školy	Adamová Lenka, Dudák Vladislav, Inquort René, Mareš Richard, Ventura Václav	Brail
Občanská výchova pro 7. ročník základní školy	Adamová Lenka, Dudák Vladislav, Mareš Richard, Ventura Václav	Brail
Základy filosofie, etiky: základy společen věd / pro střední školy	Adamová Lenka, Dudák Vladislav, Ventura Václav	AK
Hlas krve	Adamovič Ivan	AK, MP3
Stopařův průvodce Galaxií	Adams Douglas	CD
Stopařův průvodce po Galaxii	Adams Douglas	MP3

Vyhledávání v katalogu

Vyhledávací výraz

Hledat

Nové tituly v katalogu

Sledujte poslední novinky v katalogu prostřednictvím RSS kanálu:

- RSS kanál „Nové tituly v katalogu“
- Více o RSS

Poslední aktualizace dat

6.1.2017 12:49 UTC

Knihovny

■ Digitální knihovna Mathilda

Soubor Úpravy Zobrazení Historie Záložky Nástroje nápověda

Digitální knihovna - Mathi... X +

www.mathilda.cz/digitalni-knihovna/ Hledat

Nejnavštěvovanější Getting Started Informační systém Tyfil... RISK - Regionální info... Úvod Sociální služby... Úřad práce ČR Škola OnLine > Aktual... CZTorrent - 1. CZ Free YouTube

Mathilda Pomáháme lidem s těžkým zrakovým postižením

O NÁS PROJEKTY PRO KLIENTY PARTNEŘI E-SHOP

VODICÍ PSI

SOCIÁLNÍ REHABILITACE

DIGITÁLNÍ KNIHOVNA

TECHNICKÁ PODPORA

ČASOPIS

KALENDÁŘ

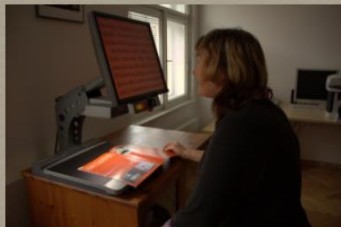
KONCERTY

BENEFIČNÍ AKCE

SPOLEČENSKÉ AKTIVITY

DIGITÁLNÍ KNIHOVNA

Od léta 2015 je už přes 17 000 knih a dokumentů na portálu www.dkzp.cz, který je od roku 2010 k dispozici všem čtenářům se zrakovým postižením vlastním průkazku ZTP. A každých 14 minut si do svého mobilu nebo počítače stáhne jeden zrakově postižený jednu knihu. Možná, aby mu rychleji utekla cesta autobusem, aby se mu lépe usínalo, nebo snad aby mohl v klidu relaxovat a na chvilku zapomenout na náročné momenty svého všedního dne. To není málo.

Knihovnu již od počátku neustále doplňuje a rozšiřuje náš nevidomý kolega Jiří Škrába, kterému za jeho pomoc patří vřelý dík.

Jiří Škrába – správce knihovny
mobil: 603 421 054
knihovna@mathilda.cz

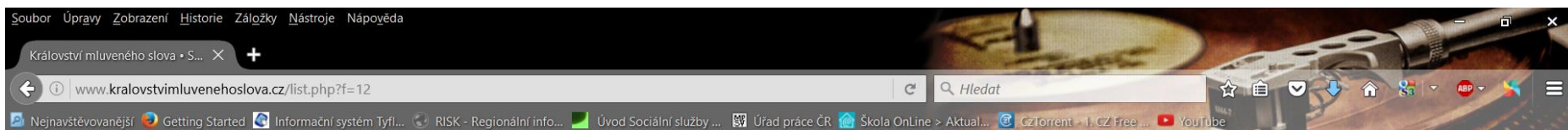

Ján Rakytko křtí svou knihu Slepec.

Zdatně mu při tom asistují grafička Vladimíra Havránková, paní hraběnka Nostitzová a moderátorka Veronika Žilková. A také ti, kteří slovům propůjčili hlas a celou knihu namluvili.

Knihovny

■ www.kralovstvimpluvenehoslova.cz

Obsah fóra Radio Hledat RSS Seznam témat Členové
Uživatelský panel (0 nových zpráv) • Zobrazit vaše příspěvky Dukáty [200.00] Časté dotazy Chat Odhlásit [akova]

Seznam témat

Řadit abecedně: **Všechna témata**, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Vyberte fórum: Četby na pokračování a rozhlasové seriály Přejít

A _různí - Chyťte se nebe! Magazín divokého západu

Aškenazy Ludvík - Cestopis s jezevčíkem (1991)
Abe Kóbo - Písečná žena (2009)
Adamcová Marie - Klamóšské vzpomínky (2009)
Ajar Émile - Život s krajtou (2015)
Ajtmatov Čingiz - Strakatý pes na břehu moře (1978)
Al-Džáhiz - Kniha lakomců (2011)
Al-Mas'údi - Ryžoviště zlata a doly drahokamů (2011)
Alain-Fournier - Kouzelné dobrodružství (2008)
Albieri Pavel - Psýché (2005)
Albrightová Madeleine - Pražská zima (2012)
Alejchem Šolom - Tovje vdává dcery (1993)
Aleján Mateo - Dobrodružný život Guzmána z Alfarače (2008)
Alexijevičová Světlana - Doba z druhé ruky
Altenberg Peter - Strípky života (1997)
Althammer-Švorčíková Eva - Češi jsou vlastně docela milí
Altman Karel - Zlatá doba štamgastů pražských hospod
Andersen Hans Christian - Příběhy
Anderson Sherwood - Městečko v Ohio
Andres Stefan - Velký příběh Bible
Andreska Jiří - Labuťáček (2006)
Andreska Jiří - Věčné tajemné světy (2008)

Nákup zajímavých nahrávek
Královské aukce
Královský krám
Vaše mluvené slovo - dokončené
Vaše mluvené slovo - dosud nedokončené četby
Vaše mluvené slovo populární naučné
Audioknihy
Četby na pokračování a rozhlasové seriály
Literární pásma, eseje a poezie
Nezařaditelné + Tematické seznamy
Počítačem čtené mluvené slovo
Pohádky a pověsti
Povídky
Rozhlasové dokumenty
Cykly a seriály
Historie
Místa, stavby a architektura
Osobnosti a umělci
Společnost, řemesla a lidové zvyky

JIŘÍ POBUDA - ZELENÁ

RADIO KMS - DESÍTKY STANIC

Děkuji za pozornost